

Fundusze unijne dla systemu ochrony zdrowia



foto. Archiwum

Program naprawy

Rozmowa z Rafałem Holanowskim, przewodniczącym Komisji Zdrowia i Spraw Socjalnych Rady Miejskiej Wrocławia, członkiem Komisji Zdrowia Związku Miast Polskich oraz ekspertem ds. dotacji

Z jakich programów unijnych mogą skorzystać jednostki służby zdrowia?

Obecnie dostępne programy to przede wszystkim: SPO-WKP, EFS, ZPORR, SPO-RZL czy Zdrowie Publiczne.

SPO-WKP jest jednym z 7 programów, które będą realizowane w Polsce w latach 2004–2007. Programy te będą obejmować różne dziedziny wsparcia, opisane w Podstawach Wsparcia Wspólnoty oraz Narodowym Planie Rozwoju.

» Fundusze unijne nie są celem, a jedynie środkiem w osiągnięciu planowanych zamierzeń »

Skróty te brzmią bardzo tajemniczo. Proszę podać ich pełne nazwy oraz pokrótce je scharakteryzować.

SPO-WKP to Sektorowy Program Operacyjny – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw. Realizowany jest przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), a finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

SPO-WKP przewiduje 9 działań, z których głównie 2 rozwiązania, przewidujące finansowanie dotacji na doradztwo i inwestycje, najbardziej interesują polską ochronę zdrowia.

Jakie to rozwiązania?

Pierwszy to Europejski Fundusz Społeczny. EFS jest podstawowym i najważniejszym instrumen-

tem Unii w zakresie rozwoju zasobów ludzkich. W Polsce środki te są wykorzystywane w Sektorowym Programie Operacyjnym – Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL – Działanie 2.3), Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego (ZPORR) oraz Inicjatywie Wspólnotowej EQUAL. W naszym przypadku istotny jest przede wszystkim SPO-RZL – Działanie 2.3, czyli *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki*. Jego celem jest rozwój merytoryczny pracowników, menedżerów, inwestowanie w wiedzę i umiejętności. Ważny jest także Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR), w którym możliwy maksymalny poziom dofinansowania inwestycji wynosi 75 proc. kosztów kwalifikowanych projektu. Na liście podstawowych działań w zakresie ZPORR znajdują się m.in. przebudowa i modernizacja obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w tym zakup sprzętu komputerowego oraz systemów informatycznych poprawiających zarządzanie, zakup sprzętu do diagnostyki i terapii, szczególnie chorób układu krążenia oraz chorób nowotworowych (mammografy, tomografy,

w dniu opublikowania. Realizacja programu rozpoczęła się 1 stycznia 2003 r. Budżet programu został ustalony na 312 mln euro. W Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa, w obszarze *Polityka społeczna i zatrudnienie*, Polska podjęła zobowiązanie do uczestnictwa w tym programie wspólnotowym. Jako działanie priorytetowe (pkt 13.4) wymienione zostało dostosowanie polskich standardów w zakresie zdrowia publicznego do standardów wspólnotowych. Ma to się odbywać przez uczestnictwo w programach zdrowia publicznego Wspólnoty. Krajowym punktem kontaktowym (*The National Contact Point*) programu jest Biuro ds. Zagranicznych Programów Pomocy w Ochronie Zdrowia. Główne cele programu to poprawa przepływu informacji i wiedzy niezbędnych do rozwoju obszaru zdrowia publicznego (m.in. budowa baz danych i system ich przekazywania), zwiększenie zdolności szybkiego i skoordynowanego reagowania na zagrożenia zdrowotne, promocja zdrowia i zapobieganie chorobom przez oddziaływanie na czynniki determinujące zdrowie we wszystkich obszarach i działaniach Wspólnoty.

” Beneficjentami funduszy unijnych będą przede wszystkim szpitale, przychodnie, akademie medyczne czy jednostki samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego ”

sprzęt do angiografii inwazyjnej, sprzęt do koronarografii, aparaty EEG, USG, EKG itp.), budowa i wyposażenie centrów powiadamiania ratunkowego, adaptacja wyposażenia zoz do potrzeb ratownictwa medycznego, zakup i wyposażenie środków transportu sanitarnego.

Kto skorzysta z tego programu?

Beneficjentami będą przede wszystkim zakłady opieki zdrowotnej – opieka stacjonarna (szpitale) i ambulatoryjna (przychodnie) – dla których podmiotami założycielskimi są samorządy wojewódzkie i powiatowe, akademie medyczne, minister zdrowia, prezes Rady Ministrów, minister właściwy, jednostki samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego, powiatowego lub działające w jego imieniu jednostki organizacyjne.

Wśród programów wymienił pan również Zdrowie Publiczne.

Podstawą prawną tego programu jest decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1786/2002 z 23 września 2002 r., przyjmująca program działań Wspólnoty w obszarze zdrowia publicznego na lata 2003–2008, która weszła w życie

Czy istnieje podział funduszy ze względu na dostęp do nich publicznych i niepublicznych zoz-ów?

Nie dosłownie, ale w dużym uproszczeniu można przyjąć, że tak. Jednostki niepubliczne, należące do sektora małych i średnich przedsiębiorstw, mogą korzystać z programu SPO-WKP głównie w zakresie inwestycji i usług doradczych. W ich zasięgu są także dotacje na rozwój zasobów ludzkich poprzez różne szkolenia dofinansowane z EFS. Dla spoz jest dostępny przede wszystkim ZPORR.

Jakie warunki należy spełnić, by uzyskać pomoc unijną?

W każdym przypadku zostały określone procedury i zasady, których należy przestrzegać. Dokładne wytyczne dostępne są w jednostkach wdrażających i monitorujących, a przede wszystkim na stronach internetowych Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (www.parp.gov.pl). Podstawą jest jednak przygotowanie projektu ze studium jego wykonalności, biznesplanem, wskazaniem źródeł finansowania, oczekiwanych efektów i projekcji finansowych.

Co należy zrobić przed złożeniem wniosku o dotację?

Fundusze unijne nie są celem, a jedynie środkiem. A zatem musimy określić sobie cele, jakie chcemy osiągnąć. Następnie należy zapisać to w planie strategii rozwoju naszego zoz-u, a dopiero potem zastanowić się, w którym momencie i z których funduszy skorzystać. Ubieganie się o fundusze unijne będzie skuteczne, gdy nasze przedsięwzięcie będzie projektem z wyznaczonym początkiem i końcem oraz określonymi *kamieniami milowymi*. Projekt musi uwzględniać procesy zarządzania ryzykiem oraz zawierać określone metody kontroli i sterowania projektem.

Czy w Polsce istnieją wyspecjalizowane firmy, które mogą doradzić i pomóc w tym zakresie?

Powstało bardzo wiele firm świadczących takie usługi, np. firmy doradcze czy kancelarie brokerskie. Wiele z nich specjalizuje się w konkretnych branżach, inne współpracują ze wszystkimi. Ważną informacją dla menedżerów jest to, że wynagro-

działań, które wynikają z rzeczywistych potrzeb podmiotu – ze wskazaniem możliwości ich finansowania ze środków zewnętrznych, w tym funduszy UE. Następnie należy określić ryzyka i możliwości ich ograniczania w zakresie objętym planem rozwoju wykorzystania środków zewnętrznych. Kolejny etap to opracowanie wniosków wsparcia, które obejmują odpowiednie sformatowanie danych oraz opisanie ich w sposób formalnie poprawny i zawierają odpowiednie zapisy merytoryczne. Następnym krokiem jest zarządzanie projektem z wykorzystaniem funduszy, czyli nadzór nad prawidłową realizacją projektu, układem rejestrowania wydatków (zgodnym z zadeklarowanymi założeniami wraz z dokonywaniem stosownych uzgodnień i korekt w przypadku odchyień w realizacji planu) oraz zarządzanie ryzykiem w całym przebiegu projektu. Od tego działania zależy poprawne rozliczenie projektu, a tym samym uzyskanie przyznanych funduszy. W programie musi znaleźć się również rozliczenie wykorzystania środków. Musi ono jednak być poprawne pod względem formalnym i meryto-

” Kolejna edycja składania wniosków odbędzie się w marcu. Będzie ona szansą na nowe inwestycje, zakupy sprzętu, modernizację budynków ”

dzenie dla wynajętej firmy zależy od ustalonej usługi. Jeżeli przedmiotem umowy jest przygotowanie wniosku i doprowadzenie do otrzymania określonej dotacji, wynagrodzenie dla takiej firmy pochodzi z tzw. klauzuli sukcesu, a zatem w umowie określona jest prowizja od uzyskanej dotacji. Czasem jednak do kosztów dochodzi również opłata inicjacyjna za uruchomienie procesu. Jeżeli natomiast porozumienie między menedżerem i firmą wspomagającą dotyczy także przygotowania zoz-u do zarządzania projektowego, określenia strategii czy *controllingu* procesu, są to zupełnie inne opłaty. Wszystko zależy od podpisanej umowy.

Jak wyglądają etapy realizacji przez firmę doradczą umowy, dotyczącej pełnego zakresu działań prowadzących do otrzymania dotacji unijnej?

Program taki obejmuje założenia i realizację tzw. audytu strategicznego, którego celem jest uzyskanie usystematyzowanego obrazu jednostki w odniesieniu do celów, kluczowych zasobów i kompetencji, organizacji i jakości działań, *standardu* finansowego, rozpoznania otoczenia oraz możliwości pozyskiwania środków na rozwój działalności. W wyniku audytu klient otrzymuje raport, zawierający ocenę podmiotu oraz wykaz

rycznym, gdyż tylko tak przygotowane umożliwia przelanie pieniędzy na konto zoz-u. Końcowym punktem umowy jest monitorowanie, analizowanie i raportowanie uzyskiwania efektów rozwojowych oraz zarządzanie ryzykiem związanym z osiągnięciem zaplanowanych rezultatów. Wszystko w celu uchronienia klienta przed koniecznością zwrotu otrzymanych środków.

Czy na pomoc unijną mogą liczyć, w większości bardzo zadłużone, publiczne zoz-y?

Tu pojawia się problem, bowiem środki unijne otrzymuje się zawsze *ex post*, nigdy *ex ante*. Zatem publiczny zakład opieki zdrowotnej musi być w stanie sfinansować projekt sam lub z udziałem banku, który udzieli mu kredytu na realizację planu. Dopiero po zakończeniu projektu i ostatecznym raporcie końcowym na konto placówki przelewane są fundusze unijne. Dlatego zdolność kredytowa i porozumienie z bankiem są bardzo ważne. Długi publicznoprawne w zasadzie dyskwalifikują zoz w kolejce do ubiegania się o dotację. W takich przypadkach stroną winien być organ założycielski, np. starostwo.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiała Iwona A. Raszke-Rostkowska